

Wirują ptaki płowozłote
jak lutnie, co uciekły z rąk

(K.K. Baczyńskiego, *Sur le pont d'Avignon*)

1. Podkreślony fragment wiersza to (0-1 pkt)

☐ A. ożywienie. ☐ B. pytanie retoryczne. ☐ C. metafora. ☐ D. porównanie.

Odetchnij drzewem, to usłyszysz
jak promień naprężony ton

(K.K. Baczyńskiego, *Sur le pont d'Avignon*)

2. Podkreślony fragment wiersza to (0-1 pkt)

☐ A. ożywienie. ☐ B. apostrofa. ☐ C. metafora. ☐ D. epitet.

Ślachetne zdrowie,
Nikt się nie dowie,
Jako smakujesz,
Aż się zepsujesz

(J. Kochanowski, *Na zdrowie*)

3. Podkreślony fragment wiersza to (0-1 pkt)

☐ A. neologizm. ☐ B. przenieśnia. ☐ C. apostrofa. ☐ D. ożywienie.

Tyś topolom na drogę cień rzucać pozwolił,
Ale kto je tak bardzo w niebo roztopolił?

(B. Leśmian, *Stodoła*)

4. Podkreślony fragment wiersza to (0-1 pkt)

☐ A. przenieśnia. ☐ B. pytanie retoryczne. ☐ C. archaizm. ☐ D. neologizm.

5. We fragmencie wiersza podkreśl neologizmy. (0-1 pkt)

Mijały dnie i noce, którym mijać się chce,
I mijało bezpole, bezkrzewie, bezlesie.

(B. Leśmian, *Żołnierz*)

6. We fragmencie wiersza podkreśl wyrazy dźwiękonaśladowcze. (0-1 pkt)

Hucznie zatupią basy,
zapłacze tręł w wiolinie
i przez sosnowe lasy
serce Wisłą popłynie

(W. Broniewski, *Mazurek Szopena*)

Rowy poziomkowe, ukwiecone rowy,
zapach błotny, miodny, zapach malinowy

(K. Iłakowiczówna, *Lato*)

7. W powyższym fragmencie wiersza występuje nagromadzenie (0-1 pkt)

☐ A. zdrobnień. ☐ B. epitetów. ☐ C. neologizmów. ☐ D. uosobień.

*Zdarto żagle, ster prysnął, ryk wód, szum zawiei,
Głosy trwożnej gromady, pomp złowieszcze jęki*

(A. Mickiewicz, *Burza*)

8. W powyższym fragmencie wiersza występuje nagromadzenie (0-1 pkt)

- ☐ A. uosobień. ☐ C. wyrazów dźwiękonaśladowczych.
☐ B. zgrubień. ☐ D. neologizmów.

*Janko Kosiarska z rączkami sztywnymi
z noskiem co się tak uparł, że został króciutki*

(J. Twardowski, *Do moich uczniów*)

9. W powyższym fragmencie wiersza występuje nagromadzenie (0-1 pkt)

- ☐ A. zdrobnień. ☐ B. porównań. ☐ C. uosobień. ☐ D. apostrof.

10. Oceń prawdziwość zdań dotyczących fragmentu wiersza. Zaznacz P jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F - jeśli jest fałszywe. (0-2 pkt)

*Nad Kapuletich i Montekich domem,
Splukane deszczem, poruszone gromem,
Łagodnie oko błękitu -*

*Patrzy na gruzy nieprzyjaznych grodów,
Na rozwalone bramy do ogrodów,
I gwiazdę zrzuca ze szczytu -*

(C.K. Norwid, *W Weronie*)

W wierszu występują rymy parzyste i okalające.	P	F
Rytm wiersza tworzą regularne strofy o powtarzającej się liczbie wersów i sylab w wersie.	P	F
W utworze występują rymy nieregularne.	P	F
Poeta konsekwentnie zastosował w tekście rymy dokładne.	P	F

11. Oceń prawdziwość zdań dotyczących fragmentu wiersza. Zaznacz P jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F - jeśli jest fałszywe. (0-2 pkt)

*Czułość - bywa jak pełny wojny krzyk,
I jak szemrzących źródeł prąd,
I jako wtór pogrzebny...*

*I jak plecionka długa z włosów blond,
Na której wdowiec nosić zwykł
Zegarek srebrny—*

(C.K. Norwid, *Czułość*)

W utworze nie pojawiają się rymy parzyste.	P	F
Poeta zastosował w tekście rymy męskie.	P	F
W wierszu występują rymy dokładne i niedokładne.	P	F
Na rytmizację wiersza mają wpływ powtórzenia.	P	F

12. Oceń prawdziwość zdań dotyczących fragmentu wiersza. Zaznacz P jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe. (0–2 pkt)

*Fraszki to wszystko, cokolwiek myślemy,
Fraszki to wszystko, cokolwiek czyniemy:
Nie masz na świecie żadnej pewnej rzeczy,
Próżno tu człowiek ma co mieć na pieczy.
Zacność, uroda, moc, pieniądze, sława,
Wszystko to minie jako polna trawa;
Naśmiawszy się nam i naszym porządkom,
Wetkną nas w mieszek, jako czynią łątkom.*

(J. Kochanowski, *O żywocie ludzkim*)

W utworze występują rymy w układzie parzystym.	P	F
Wszystkie rymy w tekście to rymy żeńskie, dokładne.	P	F
Na zrytmizowanie powyższego utworu składają się takie elementy, jak regularne strofy i stała liczba wersów w strofie.	P	F
Fraszka została napisana jedenastozgłoskowcem.	P	F

13. Oceń prawdziwość zdań dotyczących fragmentu wiersza. Zaznacz P jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe. (0–2 pkt)

*To jak martwa opoka
Nie zwróci nawet oka,
To strzela wkoło oczyma,
To się łzami zaleje;
Coś niby chwyta, coś niby trzyma;
Rozpłacze się i zaśmieje*

(A. Mickiewicz, *Romantyczność*)

Rytm wiersza wzmacniają powtórzenia.	P	F
Rytm w utworze <i>Romantyczność</i> tworzą jedynie wersy o jednakowej liczbie sylab.	P	F
W wierszu występują rymy parzyste.	P	F
W wierszu występują rymy krzyżowe.	P	F

14. We fragmencie utworu podkreśl przenośnię i krótko wyjaśnij, jak należy ją rozumieć. (0–2 pkt)

*żyje się tylko chwilę
a czas –
jest przezroczystą perłą
wypełnioną oddechem*

(H. Poświatowska, *Żyje się tylko chwilę*)

15. Oceń, które dokończenia zdania w odniesieniu do fragmentu utworu są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz właściwą odpowiedź. (0–1 pkt)

*Gdy po śmierci w niebiosów przybyłam pustkowie,
Bóg długo patrzył na mnie i głaskał po głowie.*

*„Zbliź się do mnie, Urszulo! Poglądasz, jak żywa...
Zrobię dla cię, co zechcesz, byś była szczęśliwa”*

(B. Leśmian, Urszula Kochanowska)

Poeta zastosował w wierszu liczne archaizmy,	A.	aby wystylizować wypowiedzi bohaterów na język czasów, w których żyła Urszula Kochanowska.
	B.	żeby w pełni oddać tło historyczne przedstawianej epoki.
	C.	gdyż wymaga tego każdy wzniosły temat.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- ☐ A. prawdziwe są wypowiedzenia 1 oraz 3, zaś 2 jest fałszywe.
☐ B. wypowiedzenia 1 i 2 są prawdziwe, a wypowiedzenie 3 jest fałszywe.
☐ C. tylko wypowiedzenie 3 jest prawdziwe.
☐ D. jedynie wypowiedzenie 1 jest prawdziwe.

16. Oceń, które dokończenia zdania w odniesieniu do fragmentu utworu są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz właściwą odpowiedź. (0–1 pkt)

*Ile razem dróg przebytych?
Ile ścieżek przedeptanych?
Ile deszczów, ile śniegów
Wiszących nad latarniami?*

*Ile listów, ile rozstań,
Ciężkich godzin w miastach wielu?
I znów upór, żeby powstać
I znów iść, i dojść do celu.*

(K.I. Gałczyński, Pieśni)

Nagromadzenie w wierszu pytań retorycznych ma na celu	A.	zmuszenie odbiorcy do udzielenia odpowiedzi na zadane pytanie.
	B.	uzmysłowienie, że nikt nie jest w stanie zliczyć wszystkiego, co przeszedł podmiot liryczny.
	C.	przykucie uwagi odbiorcy.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- ☐ A. prawdziwe są wypowiedzenia 2 i 3, zaś 1 jest fałszywe.
☐ B. tylko wypowiedzenie 3 jest prawdziwe.
☐ C. wypowiedzenia 1 i 2 są prawdziwe, a wypowiedzenie 3 jest fałszywe.
☐ D. jedynie wypowiedzenie 1 jest prawdziwe.

17. Oceń, które dokończenia zdania w odniesieniu do fragmentu utworu są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz właściwą odpowiedź. (0–1 pkt)

*Źle, źle zawsze i wszędzie,
Ta nieć czarna się przędzie:
Ona za mną, przede mną i przy mnie,
Ona w każdym oddechu,
Ona w każdym uśmiechu,
Ona we łzie, w modlitwie i w hymnie...*

(C.K. Norwid, *Moja piosnka I*)

Liczne powtórzenia we fragmencie wiersza mają na celu	A.	wzmocnienie dydaktycznego charakteru utworu.
	B.	podkreślenie wszechobecności opisywanego zjawiska.
	C.	nadanie utworowi wzniosłego i uroczystego charakteru.
	D.	podkreślenie ogromnej rangi opisywanego zjawiska i wyrażenie pozytywnego stosunku podmiotu lirycznego do niego.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- ☐ A. poprawne są wypowiedzenia 3 oraz 4, a 1 i 2 – fałszywe.
☐ B. tylko wypowiedzenie 2 jest poprawne.
☐ C. jedynie wypowiedzenie 1 jest poprawne, pozostałe są fałszywe.
☐ D. poprawne są wypowiedzenia 2 oraz 3, a 1 i 4 – fałszywe.

18. Oceń, które dokończenia zdania w odniesieniu do fragmentu utworu są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz właściwą odpowiedź. (0–1 pkt)

*O, cóż jest piękniejszego niż wysokie drzewa,
W brązie zachodu kute wieczornym promieniem,
Nad wodą, co się pawich piór blaskiem rozlewa,
Pogłębiona odbitych konarów sklepieniem*

(L. Staff, *Wysokie drzewa*)

Liczne metafory znajdujące się we fragmencie wiersza	A.	zaskakują czytelnika i przykuwają jego uwagę dzięki stworzeniu niezwykłych skojarzeń.
	B.	dynamizują tekst i nadają mu ekspresję.
	C.	uplastyczniają obraz.
	D.	podkreślają niezwykłość opisywanych zjawisk.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- ☐ A. wypowiedzenia 3 i 4 są prawdziwe, a 1 oraz 2 – fałszywe.
☐ B. prawdziwe są wypowiedzenia 1, 3 i 4, a wypowiedzenie 2 jest fałszywe.
☐ C. wszystkie wypowiedzenia są prawdziwe.
☐ D. prawdziwe są wypowiedzenia 2 i 4, a 1 oraz 3 – fałszywe.

19. Oceń, które dokończenia zdania w odniesieniu do fragmentu utworu są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz właściwą odpowiedź. (0-1 pkt)

*Złotniczeńku ty na niebie,
Chcę pić życie, nie mam z czego.
Zrób mi kubek, proszę Ciebie,
Z szczerozłota gwiazdzistego*

(M. Pawlikowska-Jasnorzewska, *Lenartowicz*)

Wołacz pojawia się we fragmencie wiersza	A.	już jako pierwsze słowo i jest użyty, aby skierować prośbę do konkretnego adresata.
	B.	dopiero w trzecim wersie i jest zapisany wielką literą.
	C.	aby wzmocnić wyrażoną prośbę (cel retoryczny).
	D.	aby wyrazić uczucia oraz stosunek osoby mówiącej do adresata.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- ☐ A. jedynie wypowiedzenie 1 jest prawdziwe.
☐ B. prawdziwe są wypowiedzenia 2 i 3, a 1 i 4 – fałszywe.
☐ C. wypowiedzenie 2 jest błędne, zaś pozostałe są prawdziwe.
☐ D. prawdziwe są wypowiedzenia 1 oraz 3, a 2 i 4 – fałszywe.

20. Sformułowanie *rozum śpi* jest (0-1 pkt)

- ☐ A. onomatopeją. ☐ B. ożywieniem. ☐ C. zgrubieniem. ☐ D. uosobieniem.

21. *Każda epoka ma swe własne cele
I zapomina o wczorajszych snach...*

(A. Asnyk, *Do młodych*)

(0-1 pkt)

W powyższym fragmencie utworu poeta zastosował

- ☐ A. wyliczenie. ☐ B. porównanie. ☐ C. uosobienie. ☐ D. apostrofę.

22. We frazie: *Miasto kołami woła* zastosowano (0-1 pkt)

- ☐ A. onomatopeję. ☐ B. uosobienie. ☐ C. apostrofę. ☐ D. porównanie.

*Koniu płomienny, koniu mój gniewny
Z Apollinowej stajni!
Kto zawołaniem zbudzi nas śpiewnym
I wieść, i drogę oznajmi?*

(J. Tuwim, *Koń*)

23. We fragmencie wiersza występują (0-1 pkt)

- ☐ A. apostrofa, epitety, powtórzenia i pytanie retoryczne.
☐ B. epitety, powtórzenia, ożywienie i archaizm.
☐ C. epitety, wyrazy dźwiękonaśladowcze, powtórzenia i ożywienie.
☐ D. apostrofa, epitet, neologizm i pytanie retoryczne.

Woły kroczą cierpliwie, ciężkie jak ich praca,
Owce tłoczą się tłumnie, jak wcielona trwoga.
Tylko drzewa, choć zachód od tyłu je skraca,
Ognistymi szczytami mocno wierzą w Boga.

(L. Staff, Zmierzch)

24. We fragmencie wiersza występują (0-1 pkt)

- ☐ A. epitety, metafory, uosobienie i archaizmy.
☐ B. porównania, epitety, metafory i uosobienie.
☐ C. porównania, powtórzenie, zgrubienie i metafory.
☐ D. epitety, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie oraz porównania.

W mgłach dalecejsze sierp księżyca,
Zatkwiony ostrzem w czub komina,
Latarnia się na palcach wspina
W mrok, gdzie już kończy się ulica.

(B. Leśmian, Szewczyk)

25. We fragmencie wiersza występują (0-1 pkt)

- ☐ A. neologizm, metafory, uosobienie, epitety.
☐ B. archaizmy, epitety, metafory, uosobienie.
☐ C. epitety, porównanie, ożywienie i metafora.
☐ D. neologizm, ożywienie, porównanie, metafory.

26. Przyporządkuj poszczególnym środkom stylistycznym fragmenty, w których je zastosowano. (0-1 pkt)

1. apostrofa	2. ożywienie	3. zdrobnienie	4. porównanie
--------------	--------------	----------------	---------------

a) Ludzie wracają z pola, psy szczekają w dali,
Wśród chałup jak opryszki skradają się cienie.
(L. Staff, Zmierzch)

b) Święta miłości kochanej ojczyzny,
Czują Cię tylko umysły pocziwe!
(I. Krasicki, Hymn do miłości ojczyzny)

c) Noc,
Zapach mostu.
Parkan wpuszcza korzenie.
Woda świeci ziemi.
Kamień słuchający.
(M. Białoszewski, Noce nieoddzielenia)

d) Jedną maluczką duszą tak wiele ubyło.
Tyś za wszystkie mówiła, za wszystkie śpiewała,
Wszystkiś w domu kąciki zawsze pobięgała.
(J. Kochanowski, Tren VIII)

Wybierz właściwe przyporządkowanie:

- ☐ A. 1b, 2c, 3d, 4a ☐ B. 1a, 2d, 3b, 4c ☐ C. 1d, 2c, 3a, 4b ☐ D. 1c, 2b, 3d, 4a

27. Sprawdź, czy właściwie określono funkcje zaznaczonych środków stylistycznych. Zaznacz T (tak) lub N (nie). (0-1 pkt)

Środek stylistyczny	Przykład	Funkcja w tekście		
zdrobnienie	<i>Świątek nasz jest bardzo miły: Bartek pracuje nad siły, Za to Wit robi niewiele, Piotr obdziera i w niedziele (...) Stach rozbija, Leoś kradnie, I zabawnie jest i ładnie. (M. Rodoć)</i>	wyraża pozytywne uczucia osoby mówiącej do bohaterów wiersza i opisywanego świata	T	N
epitet	<i>U stóp mych dzika przepaść. W ciemnym niebie blady Świeci księżyc podobny wodnej białej lilii (K. Przerwa-Tetmajer)</i>	uplastycznia tekst	T	N
powtórzenie	<i>Do kraju tego, gdzie kruszynę chleba Podnoszą z ziemi przez uszanowanie Dla darów Nieba... Tęskno mi, Panie... Do kraju tego, gdzie winą jest dużą Popsować gniazdo na gruszy bocianie, Bo wszystkim służą (...) Tęskno mi, Panie... (K.C. Norwid)</i>	podkreślenie najważniejszej myśli tekstu	T	N